

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2014. október 23.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 44/2001/EK rendelet — 31. cikk — Ideiglenes vagy biztosítási intézkedéseket elrendelő határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelem — 1. cikk, (1) bekezdés — Hatály — Polgári és kereskedelmi ügyek — Fogalom — Az Európai Unió versenyjogának állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítése iránti kérelem — A repülőtéri díjak csökkentése — 22. cikk, 2. pont — Kizárólagos joghatóság — Fogalom — A társaságokkal és a jogi személyekkel kapcsolatos jogvita — A csökkentések biztosítására vonatkozó határozat — 34. cikk, 1. pont — Az elismerés megtagadásának indokai — A megkeresett állam közrendje”

A C-302/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākās Tiesas Senāts (Lettország) a Bírósághoz 2013. június 3-án érkezett, 2013. május 15-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **flyLAL-Lithuanian Airlines AS**, felszámolás alatt,

és

a **Starptautiskā lidosta Rīga VAS**,

az **Air Baltic Corporation AS** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, A. Ó Caoimh, C. Toader (előadó), E. Jarašiūnas és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. május 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a felszámolás alatt álló flyLAL-Lithuanian Airlines AS képviselőjében R. Audzevičius advokatas, valamint V. Skrastiņš és A. Guļajevs advokāti,
- a Starptautiskā lidosta Rīga VAS képviselőjében U. Zeltiņš, G. Lejiņš, M. Aljēns, S. Novicka, K. Zile advokāti,

* Az eljárás nyelve: lett.

- az Air Baltic Corporation AS képviseletében J. Jerņeva, D. Pāvila, és A. Lošmanis advokāti, valamint J. Kubilis advokāta palīgs,
- a lett kormány képviseletében I. Kalniņš és I. Nesterova, meghatalmazotti minőségben,
- a litván kormány képviseletében A. Svinkūnaitė és D. Kriaučiūnas, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviseletében M. Bulterman, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében A. Sauka, valamint A.-M. Rouchaud-Joët és I. Rubene, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. július 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 1. cikkének, 22. cikke 2. pontjának, 34. cikke 1. pontjának, valamint 35. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a litván jog szerinti, felszámolási eljárás alatt álló társaság, a flyLAL-Lithuanian Airlines AS (a továbbiakban: flyLAL), valamint a rigai (Lettország) repülőteret üzemeltető, lett jog szerinti társaság, a Starptautiskā lidosta Rīga VAS (a továbbiakban: Starptautiskā lidosta Rīga) és a lett jog szerinti társaság, az Air Baltic Corporation AS (a továbbiakban: Air Baltic) között valamely litván bíróság ideiglenes vagy biztosítási intézkedéseket elrendelő határozatának Lettországban történő elismerése és végrehajtása iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 44/2001 rendelet (6), (7), (16), (17) és (19) preambulumbekzdésének szövege a következő:
 - „(6) A polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok szabad mozgásának biztosítása érdekében szükséges és célszerű, hogy a joghatóságra, valamint a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályokat kötelező és közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus rendezze.
 - (7) E rendelet hatályának – egyes, pontosan meghatározott ügyektől eltekintve – ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügtyípusra.
- [...]
- (16) Az igazságszolgáltatás iránt a Közösségben táplált kölcsönös bizalom azt indokolja, hogy a tagállamokban hozott határozatokat – a vitás eseteket kivéve – automatikusan, bármilyen külön eljárás nélkül elismerjék.

(17) Ugyancsak a kölcsönös bizalom elve alapján az egyik tagállamban hozott határozat más tagállamban történő végrehajtására szolgáló eljárásnak hatékonynak és gyorsnak kell lennie. E célból a határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot a rendelkezésre bocsátott iratok tisztán formai ellenőrzését követően gyakorlatilag automatikusan ki kell bocsátani anélkül, hogy a bíróság lehetőséget kapna arra, hogy hivatalból a végrehajtást e rendelet alapján kizáró okra hivatkozzon.

[...]

(19) Biztosítani kell az [új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményekkel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i] egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik a Brüsszeli Egyezménynek az Európai Közösségek Bírósága általi értelmezésére is, és az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is az [1968. évi egyezmény Bíróság általi értelmezéséről szóló, felülvizsgált és módosított első] Jegyzőkönyvet (HL 1998. C 27., 28. o.) kell alkalmazni.”

4 A 44/2001 rendeletet – 1. cikkének (1) bekezdése értelmében – a polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni. A rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre.

5 E rendelet 5. cikkének 3. és 4. pontja értelmében:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

[...]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet;

4. büntetőeljárás alapjául szolgáló cselekményen alapuló polgári jogi kártérítés vagy az eredeti állapot helyreállítása iránti igény tekintetében azon bíróság előtt, amely a büntető eljárásban eljár, amennyiben az említett bíróság saját joga alapján a polgári jogi igény elbírálására jogosult”.

6 A joghatóság szabályai az említett rendelet II. fejezetében szerepelnek. E fejezet 6. szakasza tartalmazza a kizárólagos joghatóságról szóló szabályokat. Ugyanezen rendelet 22. cikke – többek között – a következőképpen rendelkezik:

„A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

[...]

2. olyan eljárásra, amelynek tárgya társaság vagy más jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek társulásának érvénytelensége vagy megszűnése, létesítő okiratának érvényessége vagy ezek szervei határozatának érvényessége, annak a tagállamnak a bírósága, ahol a társaság, jogi személy vagy társulás székhelye található. A székhely meghatározásának tekintetében a bíróságnak saját nemzetközi magánjogi szabályait kell alkalmaznia”.

7 A 44/2001 rendelet 31. cikke értelmében valamely tagállam bíróságainál a tagállam joga alapján rendelkezésre álló ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket is, még akkor is kérelmezhetőek, ha e rendelet alapján az ügy érdemére más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal.

8 A 44/2001 rendelet 33–37. cikke a határozatok elismerését szabályozza. E rendelet 33. cikke megállapítja azt az elvet, amely szerint a valamely tagállam bírósága által hozott határozatot más tagállamban külön eljárás nélkül elismerik. Az említett rendelet 34. és 35. cikke mondja ki azokat az okokat, amelyek miatt valamely határozatot kivételesen nem lehet elismerni.

9 A 44/2001 rendelet 34. cikke a következőt mondja ki:

„A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

1. az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik;

[...]”

10 Az említett rendelet 35. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A határozat nem ismerhető el továbbá, amennyiben a II. fejezet 3., 4. és 6. szakaszának rendelkezéseivel ellentétes, illetve a 72. cikkben meghatározott esetben.”

11 Ugyanezen rendelet 36. cikke és 45. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy más tagállamban hozott határozat valamely tagállamban történő elismerése és végrehajtása során ez a határozat nem vizsgálható felül.

A lett jog

12 A légi közlekedésről szóló törvénynek (Likums „Par aviāciju”) az alapügybeli tényállás idején alkalmazandó változata értelmében a légijármű üzemeltetőinek díjakat kell fizetniük többek között a repülőterek használatáért.

13 Az említett törvény szerint, a díjak meghatározásának és megosztásának rendszerét a minisztertanács állapítja meg.

14 A léginavigációs szolgáltatásokért és a Starptautiskā lidosta Rīga szolgáltatásaiért fizetendő díjak meghatározásáról és azok megosztásáról szóló, 2006. január 3-i 20. számú minisztertanácsi rendelet (*Latvijas Vēstnesis*, 2006., 10. szám) 3.5 pontja akként rendelkezik, hogy az a légifuvarozó, aki a rigai repülőtérről vagy onnan repül, díjcsökkentésben részesül az e repülőtérről történő indulással szállított utasok éves létszáma alapján.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból, valamint az írásbeli szakasz során benyújtott észrevételekből és a Bíróság előtti tárgyaláson előadottakból kitűnik, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Lietuvos apeliacinis teismas (litván fellebbviteli bíróság) előtt folyamatban lévő tágabb jogvita keretébe illeszkedik. Keresetében a flyLAL az egyrészt a vilniusi (Litvánia) repülőtérről induló vagy oda érkező légi járatok piacán az Air Baltic erőfölénnyel való visszaéléséből, másrészt pedig az alperesek közötti versenyellenes megállapodásból eredő kárának megtérítését kéri. E célból az alapeljárás felperese ideiglenes és biztonsági intézkedések elrendelését kérte.

- 16 2008. december 31-i ítéletében a Lietuvos apeliacinis teismas helyt adott ennek a kérelemnek, és – ideiglenes és biztonsági intézkedésként – elrendelte az Air Baltic és a Starptautiskā lidosta Rīga tulajdonában álló, 199 830 000 litván litas (LTL), azaz 40 765 320 lett lat (LVL) (58 020 666,10 euró) összegnek megfelelő ingó és/vagy ingatlan vagyon, valamint vagyoni értékű jogok lefoglalását.
- 17 2012. január 19-i határozatában a Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (Rīga [Lettország] városának vidzemei körzeti elsőfokú bírósága) úgy határozott, hogy biztosítja Lettországban ezen ítéletnek az Air Baltic és a Starptautiskā lidosta Rīga ingó és/vagy ingatlan vagyonának és vagyoni értékű jogainak lefoglalására vonatkozó részében történő elismerését és végrehajtását. A flyLAL-nak az említett ítélet végrehajtásának biztosítására irányuló kérelmét elutasította. Ezt a határozatot a fellebbezési eljárás keretében a Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija (a Rīgai [Lettország] regionális bíróság polgári kollégiuma) helybenhagyta.
- 18 A Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija határozata ellen fellebbezéseket terjesztettek a kérdést előterjesztő bíróság elé. A Starptautiskā lidosta Rīga és az Air Baltic azt állítja, hogy a Lietuvos apeliacinis teismas 2008. december 31-i ítéletének elismerése és végrehajtása mind a joghatóság alóli mentességgel kapcsolatos nemzetközi közjogi szabályokkal, mind pedig a 44/2001 rendelettel ellentétes. Arra hivatkoznak, hogy a jelen ügy nem tartozik e rendelet hatálya alá. Mivel ugyanis a jogvita állami szabályokkal rögzített repülőtéri illetékekre irányul, nem az említett rendelet értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek területére vonatkozik. Ezt az ítéletet Lettországban nem kell sem elismerni, sem végrehajtani. A flyLAL erre válaszul előadja, hogy keresete polgári jellegű, mivel az az EK 81. és 82. cikk megsértéséből eredő kár megtérítésére irányul.
- 19 A repülőtéri illetékek és csökkentésük mértékét meghatározó szabályok jellege miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kétségek merültek fel mindenekelőtt a tekintetben, hogy az előtte folyamatban lévő ügy a 44/2001 rendelet 1. cikke értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügynek minősül-e. A St. Paul Dairy ítéletben (C-104/03, EU:C:2005:255) alkalmazott megoldásra hivatkozva ugyanis azzal érvel, hogy az ideiglenes és biztonsági intézkedéseket elrendelő valamely határozatot e rendelet alapján csak akkor lehet elismerni, ha az az ügy, amelynek keretében ezeket az intézkedéseket kérték, az említett rendelet értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügy.
- 20 Abban az esetben, ha a Bíróság úgy vélné, hogy az alapeljárás a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik, felmerül a kizárólagos joghatóság kérdése. Az említett rendelet 22. cikkének 2. pontja ilyen joghatósági szabályt ír elő arra az eljárásra, amelynek tárgya valamely tagállam területén székhellyel rendelkező társaság vagy más jogi személy szervei határozatának érvényessége, azon tagállam bíróságának javára, ahol székhelyük található. Márpedig a repülőtéri illetékek csökkentésére gazdasági társaságok szervei által meghozott határozatok révén kerül sor. Következésképpen, egyrészt bizonytalanság övezi a litván bíróságok joghatóságát. Másrészt pedig – mivel ugyanezen rendelet 35. cikkének (1) bekezdése megtiltja a határozatok elismerését abban az esetben, ha azok sértik a kizárólagos joghatóság szabályait – a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül az a kérdés, hogy meg kell-e vizsgálni ezt a kérdést.
- 21 Végezetül, a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja akként rendelkezik, hogy a határozat nem ismerhető el, amennyiben az elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik. Márpedig, először is, a követelt összeg jelentős, a Lietuvos apeliacinis teismas 2008. december 31-i ítélete pedig nem szolgál magyarázattal a szóban forgó összegek számítási módjára. Másodszor, a keresetet olyan gazdasági társaságokkal szemben indították, amelyekben az állam részesedéssel rendelkezik. Mivel a FlyLAL felszámolás alatt áll, az érdemi kereset elutasítása esetén a Starptautiskā lidosta Rīgának, az Air Balticnak és a Lett Köztársaságnak semmilyen eszköze nem lenne az ezen ítéletben elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedések alkalmazása miatt elszenvedett veszteségeik megtérítésére. E körülmények tehát kétségessé teszik azt, hogy ezen ítélet elismerése – az említett rendelkezés értelmében – összeegyeztethető-e annak az államnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik.

22 E körülmények között az Augstākās Tiesas Senāts felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) A 44/2001 rendelet értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügynek minősül-e az olyan jogvita, amelyben kártérítés megítélését, illetve az alperesek jogellenes megállapodáson és erőfölénnyel való visszaélésen alapuló jogsértő magatartásának megállapítását kérik, amely más tagállam általános hatályú jogszabályainak alkalmazásán alapul, tekintettel arra, hogy a jogellenes megállapodások a megkötésükig visszamenő hatállyal semmisek, és egy adott normát olyan állami közjogi aktus (*acta iure imperii*) útján kell elfogadni, amelyre egy adott állam más államok bíróságainak joghatósága alóli mentességére vonatkozó nemzetközi közjogi normáit kell alkalmazni?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén (a 44/2001 rendelet szerinti polgári vagy kereskedelmi ügyről van szó) olyan jogvitának minősül-e a kártérítés iránti eljárás, amelynek tárgya a rendelet 22. cikkének 2. pontja értelmében a társaságok szervei által hozott határozatok érvényessége, és ez lehetővé teszi, hogy a rendelet 35. cikkének (1) bekezdése szerint a határozatot ne ismerjék el?
- 3) Amennyiben a kártérítés iránti eljárásban a kereset tárgya a 44/2001 rendelet 22. cikke 2. pontjának hatálya alá tartozik [...], azon állam bírósága, ahol az elismerést kérik, köteles-e megvizsgálni az ideiglenes és biztosítási intézkedéseket elrendelő határozat elismerésével kapcsolatban a rendelet 35. cikkének (1) bekezdésében felsorolt feltételek fennállását?
- 4) Értelmezhető-e úgy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontjában szereplő közrendi záradék, hogy az ideiglenes és biztosítási intézkedéseket elrendelő határozat elismerése ellentétes az adott tagállam közrendjével, egyrészt amennyiben az ideiglenes biztosítási és intézkedések elrendelésének alapja elsősorban a megalapozott és igazolt számítás nélkül követelt összeg jelentős nagysága, másrészt, ha az említett határozat elismerésével és végrehajtásával kárt lehet okozni az alpereseknek, amelyet a felperes mint felszámolás alatt álló gazdasági társaság nem tud orvosolni, ha a keresetet a kártérítés iránti eljárásban elutasítják, mindez érintheti-e azon állam gazdasági érdekeit, ahol az elismerést kérik, veszélyeztetve ezáltal az állam biztonságát, mivel a Lett Köztársaság a Lidosta Riga részvényeinek kizárólagos tulajdonosa, míg az [Air Baltic] társaságban 52,6%-os részesedéssel rendelkezik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 23 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmába, következőképpen pedig e rendelet hatálya alá tartozik.
- 24 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a 44/2001 rendeletből a tagállamokra és az érdekelt személyekre nézve eredő jogok és kötelezettségek egyenlőségének és egységességének lehető legteljesebb biztosítása céljából a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmát nem egyszerűen valamely érintett állam vagy államok belső jogára való utalásként kell értelmezni. Az említett fogalmat önálló fogalomként, egyrészt az említett rendelet céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő általános elvekre hivatkozással kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: Apostolides-ítélet, C-420/07, EU:C:2009:271, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Cartier parfums-lunettes és Axa Corporate

Solutions Assurance ítélet, C-1/13, EU:C:2014:109, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Hi Hotel HCF ítélet, C-387/12, EU:C:2014:215, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 25 Továbbá, mivel a 44/2001 rendelet a tagállamok közötti kapcsolatokban a Brüsszeli Egyezmény helyébe lépett, a Bíróság által az ezen Egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés e rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e jogi aktusok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők (lásd ebben az értelemben: Sunico és társai ítélet, C-49/12, EU:C:2013:545, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; továbbá Brogsitter-ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A 44/2001 rendelet hatálya a Brüsszeli Egyezmény hatályához hasonlóan a polgári és kereskedelmi ügyek fogalmára korlátozódik. Annak meghatározásához, hogy valamely ügy a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik-e, a peres felek közötti jogviszony jellegére vagy a jogvita tárgyára jellemző tényezőket kell megvizsgálni (lásd ebben az értelemben: Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 32. és 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Sunico és társai ítélet, EU:C:2013:545, 33. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. és 4. pontjából következik, hogy – főszabály szerint – a kártérítésre irányuló keresetek polgári és kereskedelmi ügyek területére, ekként pedig az e rendelet hatálya alá tartoznak. Amint arra az említett rendelet (7) preambulumbekzdése emlékeztet, a rendelet hatályának – egyes, pontosan meghatározott ügyektől eltekintve – ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra. A 44/2001 rendelet hatálya alól kizárt esetek olyan kivételeket képeznek, amelyeket – minden kivételhez hasonlóan, és az említett rendelet céljára, azaz a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségnek a határozatok szabad mozgását elősegítő fenntartására és fejlesztésére tekintettel – megszorítóan kell értelmezni.
- 28 A flyLAL által indított kereset tárgyát a versenyjog állítólagos megsértéséhez kapcsolódó kár megtérítése képezi. Ily módon az a jogellenes károkozásért vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményért való felelősségre vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartozik (lásd analógia útján: Sunico és társai ítélet, EU:C:2013:545, 37. pont).
- 29 Ennélfogva az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a versenyjogi szabályok állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítése tárgyában indított kereset polgári és kereskedelmi jellegű.
- 30 Kétségtelen, hogy a Bíróság megállapította, hogy bár egyes olyan jogviták, amelyekben valamely hatóság áll szemben egy magánszeméllyel, tartozhatnak a polgári és kereskedelmi ügy fogalmába, ez nem vonatkozik arra az esetre, amikor a hatóság közhatalmat gyakorol (Sapir és társai ítélet, EU:C:2013:228, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Sunico és társai ítélet, EU:C:2013:545, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 A peres felek valamelyike közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokkal kapcsolatos hatalmi túlkapások miatt ugyanis kizárja azt, hogy az ilyen jogvita a 44/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek területére tartozzon (lásd ebben az értelemben: Apostolides-ítélet, EU:C:2009:271, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Ily módon a léginavigációs díjakat illetően a Bíróság úgy vélte, hogy a légtér ellenőrzése és felügyelete lényegében közhatalmi tevékenységeknek minősülnek, amelyek elvégzéséhez ilyen jogosítványok gyakorlása szükséges (lásd ebben az értelemben: SAT Fluggesellschaft ítélet, C-364/92, EU:C:1994:7, 28. pont).

- 33 A Bíróság azonban korábban már megállapította, hogy repülőtéri létesítményeknek díjfizetés ellenében történő rendelkezésre bocsátása gazdasági jellegű tevékenységet képez (lásd ebben az értelemben: *Aéroports de Paris kontra Bizottság ítélet*, C-82/01 P, EU:C:2002:617, 78. pont; *Mitteldeutsche Flughafen és Flughafen Leipzig kontra Bizottság ítélet*, C-288/11 P, EU:C:2012:821, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ennélfogva a peres felek közötti ilyen jogviszony a polgári és kereskedelmi ügyek területére tartozik.
- 34 Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények között e megállapításnak nem mond ellent sem az, hogy a versenyjog állítólagos megsértése a lett jogi rendelkezésekből eredt, sem az, hogy az állam 100%-os és 52,6%-os részesedéssel rendelkezik az alapeljárás alpereseinek tőkéjében.
- 35 Elsősorban ugyanis nem releváns, hogy a Starptautiskā lidosta Rīgā – a repülőtéri díjak és csökkentésük mértékének meghatározását illetően – a Lett Köztársaság általános hatályú jogszabályi előírásai vonatkoznak. Ez a körülmény, éppen ellenkezőleg, az e tagállam és a Starptautiskā lidosta Rīga közötti jogviszonyra vonatkozik, és nem érinti az ezen utóbbinak a szolgáltatásait igénybe vevő légitársaságokkal fennálló jogviszonyát.
- 36 Amint arra a főtanácsnok indítványának 61. pontjában rámutatott, az alapügyben szóban forgó nemzeti jogi rendelkezések alkalmazásának mellőzése nem közvetlen következménye a kártérítési keresetnek, hanem legfeljebb – kifogás útján gyakorolt felülvizsgálatból eredő – közvetett következményt képez.
- 37 Másodsorban, a lett állam az alapügyben nem peres fél, pusztán az a megfontolás pedig, hogy az említett vállalkozások részvényese, nem képez egyenértékű körülményt azzal, amikor az említett tagállam közhatalmi jogosítványokat gyakorol. Ez a megfontolás még inkább igaz akkor, ha ezek a vállalkozások – ugyan az említett állam többségi vagy kizárólagos tulajdonában állnak – ugyanúgy viselkednek, mint az adott piacon működő bármely más gazdasági szereplő, legyen szó természetes vagy jogi személyről. A kereset tehát nem olyan magatartások vagy eljárások ellen irányul, amelyek alapja a peres felek valamelyike közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása, hanem magánszemélyek által megvalósított cselekmények ellen (lásd ebben az értelemben: *Apostolides-ítélet*, EU:C:2009:271, 45. pont).
- 38 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmába, következőképpen pedig e rendelet hatálya alá tartozik.

A második és a harmadik kérdéstről

- 39 Együttesen vizsgálendő második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 2. pontját akként kell-e értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset az e rendelkezés értelmében vett olyan eljárást képez, amelynek tárgya társaságok szervei határozatainak érvényessége. Igenlő válasz esetén arra kíván választ kapni, hogy amennyiben az alapeljárást az e 22. cikk 2. pontja értelmében joghatósággal rendelkezőtől eltérő bíróság előtt indítják, úgy e rendelkezésnek az említett rendelet 35. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseivel ellentétes-e ezen másik bíróság ideiglenes és biztonsági intézkedéseket elrendelő határozatának elismerése.

- 40 A 44/2001 rendelet 22. cikkének 2. pontját illetően a Bíróságnak már volt alkalma megállapítani, hogy ezt a rendelkezést akként kell értelmezni, hogy annak hatálya csak azokra a jogvitákra terjed ki, amelyekben valamelyik fél valamely társasági szerv határozatának érvényességét vitatja az alkalmazandó társasági jog vagy a társaság szerveinek működésére vonatkozó alapszabályi rendelkezések alapján (Hassett és Doherty ítélet, C-372/07, EU:C:2008:534, 26. pont).
- 41 Amint az az első kérdésre adott válaszból következik, az alapeljárás érdemi tárgya az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítése iránti kérelem, nem pedig az említett rendelet 22. cikkének 2. pontja értelmében valamely társaság vagy más jogi személy társulásának érvénytelensége vagy megszűnése, illetve ezek szervei határozatának érvényessége.
- 42 A második és harmadik kérdés első részére tehát azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 2. pontját akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset nem képez az e rendelkezés értelmében vett olyan eljárást, amelynek tárgya társaságok szervei határozatainak érvényessége.
- 43 A második és harmadik kérdés első részére adott válaszokra tekintettel nem szükséges válaszolni a kérdéseknek az említett rendelet 35. cikkének (1) bekezdésével kapcsolatos második részére.

A negyedik kérdéstről

- 44 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját akként kell-e értelmezni, hogy az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegek meghatározásával kapcsolatos indokolás hiánya, amely határozat elismerését és végrehajtását kéri, illetve a súlyos gazdasági következményekre való hivatkozás azon tagállam közrendjét sértő okoknak minősülnek, amely tagállamban az elismerést kéri, ami lehetővé teszi a valamely más tagállamban hozott határozat ebben a tagállam való elismerésének és végrehajtásának megtagadását.
- 45 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy – amint az a 44/2001 rendelet (16) és (17) preambulumbekkezdéséből kitűnik – a rendeletben meghatározott elismerési és végrehajtási szabályok az igazságszolgáltatás iránt az Európai Unióban táplált kölcsönös bizalmon alapulnak. Ez a kölcsönös bizalom nemcsak azt követeli meg, hogy az egyik tagállamban hozott bírósági határozatokat egy másik tagállamban automatikusan elismerjék, hanem azt is, hogy az e határozatok e másik tagállambeli végrehajthatóságát megállapító eljárás hatékony és gyors legyen. E rendelet (17) preambulumbekkezdése szerint ezen eljárás csupán az ezen utóbbi tagállamban történő végrehajthatóság megállapításához szükséges iratok tisztán formai ellenőrzéséből állhat (lásd ebben az értelemben: Prism Investments ítélet, C-139/10, EU:C:2011:653, 27. és 28. pont).
- 46 Ezután, a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja értelmében a határozat nem ismerhető el, amennyiben az elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kéri. E rendelet 34. és 35. cikke kimerítő jelleggel felsorolja azokat a megtámadási okokat, amelyekre hivatkozni lehet. Ez a felsorolás, amelynek elemeit az állandó ítélkezési gyakorlat szerint megszorítóan kell értelmezni, kimerítő jellegű (lásd ebben az értelemben: Apostolides-ítélet, EU:C:2009:271, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Prism Investments ítélet, EU:C:2011:653, 33. pont).
- 47 Végezetül, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, bár a tagállamok a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontjában foglalt fenntartás értelmében főszabály szerint továbbra is saját nemzeti szempontjaiknak megfelelően szabadon határozhatják meg közrendi követelményeiket, e fogalom korlátai e rendelet értelmezéséhez kapcsolódnak. Ennélfogva ugyan nem a Bíróságra feladata, hogy meghatározza valamely tagállam közrendje fogalmának tartalmát, az már rá hárul, hogy ellenőrizze azokat a

korlátokat, amelyek között a tagállam bírósága e fogalom alkalmazásához folyamodhat annak érdekében, hogy ne ismerjen el valamely, más tagállam bíróságától származó határozatot (lásd ebben az értelemben: Krombach-ítélet, C-7/98, EU:C:2000:164, 22. és 23. pont; Renault-ítélet, C-38/98, EU:C:2000:225, 27. és 28. pont).

- 48 E tekintetben, a valamely más tagállamban hozott határozatok érdemi felülvizsgálatának megtiltásával a 44/2001 rendelet 36. cikke és 45. cikkének (2) bekezdése megtiltja a megkeresett állam bíróságának, hogy megtagadja e határozat elismerését vagy végrehajtását pusztán azon az alapon, hogy eltérés van a származási állam bírósága által alkalmazott jogszabály, és azon jogszabály között, amelyet a megkeresett állam bírósága alkalmazott volna abban az esetben, ha a jogvita előtte folyt volna. Ugyanígy, a megkeresett állam bírósága nem vizsgálhatja felül a származási állam bírósága által kifejtett jogi vagy ténybeli megállapítások helytállóságát (lásd: Apostolides-ítélet, EU:C:2009:271, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 A 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontjában szereplő közrendi záradék alkalmazása tehát csak abban az esetben képzelhető el, ha a valamely más tagállamban hozott határozat elismerése vagy végrehajtása annyira elfogadhatatlan mértékben ellentétes lenne a megkeresett állam jogrendjével, hogy az valamely alapvető elv sérelmét jelentené. A valamely más tagállamban hozott határozatok érdemi felülvizsgálatára vonatkozó tilalom tiszteletben tartása érdekében e sérelemnek olyan jogszabály nyilvánvaló megsértésén kell alapulnia, amely a megkeresett állam jogrendjében lényegi jelentőségűnek tekinthető, vagy olyan jog megsértésén, amelyet e jogrendben alapvetőnek ismernek el (lásd: Apostolides-ítélet, EU:C:2009:271, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kérdése egyfelől arra irányul, hogy milyen következményeket kell maga után vonnia az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegek meghatározási módjaival kapcsolatos indokolás hiányának, amely határozat elismerését és végrehajtását kéri, másfelől pedig az ezen összegekkel összefüggő következményekre irányul.
- 51 Ami elsősorban az indokolás hiányát illeti, a Bíróság megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy minden bírósági határozatot indokoljanak annak érdekében, hogy az alperesnek lehetősége legyen megtudni, hogy miért lett pervesztes, és hogy az ilyen határozattal szemben hatékony és tényleges jogorvoslással élhessen (Trade Agency ítélet, C-619/10, EU:C:2012:531, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 52 Meg kell állapítani, hogy az indokolási kötelezettség terjedelme a szóban forgó bírósági határozat jellegétől függően változhat, és azt az egészében vizsgált eljárásra és a releváns körülmények összességére tekintettel kell elemezni, figyelembe véve az e határozatot körülvevő eljárási garanciákat, annak vizsgálata céljából, hogy ez utóbbiak biztosítják-e az érintett személyek számára annak lehetőségét, hogy az említett határozattal szemben hatékony és tényleges jogorvoslással éljenek (lásd ebben az értelemben: Trade Agency ítélet, EU:C:2012:531, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 53 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló információk összességéből kitűnik egyrészt, hogy az indokolás nem hiányzik, mivel abban követhető a szóban forgó összegek meghatározását eredményező érvelés menet. Másrészt, az érintett felek rendelkezésére állt az a lehetőség, hogy keresetet indítsanak e határozattal szemben, és e felek éltek is ezzel a lehetőséggel.
- 54 Ennélfogva biztosították a tisztességes eljárás alapvető elveit, következésképpen pedig nem kell úgy tekinteni, hogy sor került a közrend megsértésére.

- 55 Másodsorban, az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegekhez fűződő következményeket illetően, amely határozat elismerését és végrehajtását kéri, a jelen ítélet 49. pontjában felidézetteknek megfelelően hangsúlyozni kell, hogy a közrend fogalmának az a célja, hogy megakadályozza a megkeresett állam jogrendjében lényegi jelentőségűnek tekinthető jogszabály vagy az e jogrendben alapvetőnek elismert jog nyilvánvaló megsértését.
- 56 Amint arra a főtanácsnok indítványának 84. és 85. pontjában rámutatott, a „közrend” 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja értelmében vett fogalmának célja, hogy a valamely jogi normában kifejezésre jutó jogi érdekeket, nem pedig a tisztán gazdasági érdekeket védje. Ez akkor is igaz, ha – a jelen ítélet 37. pontjában felidézetteknek megfelelően – a közhatalmi jogosítványok letéteményese piaci szereplőként – a jelen ügyben részvényesként – jár el, és bizonyos károk elszívásának teszi ki magát.
- 57 Egyrészt a Bírósághoz benyújtott észrevételekből kitűnik, hogy a litván bíróságok előtt már képeztek vita tárgyát az esetleges veszteségek összegéhez fűződő pénzügyi következmények. Másrészt – amint azt az Európai Bizottság hangsúlyozza – az alapügyben szóban forgó ideiglenes és biztonsági intézkedések nem valamely összeg kifizetéséből, hanem kizárólag az alapeljárás alperesei vagyona feletti felügyeletből állnak.
- 58 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a súlyos gazdasági következményekre való pusztán hivatkozás nem minősül a megkeresett állam közrendjének a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja értelmében vett megsértésének.
- 59 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy sem az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegek meghatározásának módjai, amely határozat elismerését és végrehajtását kéri – amennyiben az említett összegek meghatározását eredményező érvelés menet követhető, továbbá amennyiben nyitva álltak jogorvoslati lehetőségek és azokkal éltek is az e számítási módok kifogásolása céljából –, sem a súlyos gazdasági következményekre való pusztán hivatkozás nem minősül a megkeresett tagállam közrendjét sértő olyan oknak, amely lehetővé teszi a valamely más tagállamban hozott határozat e tagállamban való elismerésének és végrehajtásának megtagadását.

A költségekről

- 60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmába, következésképpen pedig e rendelet hatálya alá tartozik.**
- 2) **A 44/2001 rendelet 22. cikkének 2. pontját akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az uniós versenyjog állítólagos megsértéséből eredő kár megtérítésére irányuló kereset nem képez az e rendelkezés értelmében vett olyan eljárást, amelynek tárgya társaságok szervei határozatainak érvényessége.**

- 3) A 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy sem az azon határozatban elrendelt ideiglenes és biztonsági intézkedésekkel érintett összegek meghatározásának módjai, amely határozat elismerését és végrehajtását kérik – amennyiben az említett összegek meghatározását eredményező érvelés menet követhető, továbbá amennyiben nyitva álltak jogorvoslati lehetőségek és azokkal éltek is az e számítási módok kifogásolása céljából –, sem a súlyos gazdasági következményekre való pusztán hivatkozás nem minősül a megkeresett tagállam közrendjét sértő olyan oknak, amely lehetővé teszi a valamely más tagállamban hozott határozat e tagállamban való elismerésének és végrehajtásának megtagadását.

Aláírások